

HAVET 2012

Pressmeddelande 2012-11-21

Så mår Sveriges hav – ny rapport ger svaren

Torskbestånd i delar av Östersjön ökar och jordbruket släpper ut allt mindre kväve. Samtidigt är ytan med syrefria bottenar i Östersjön rekordstor och bestånden av torsk i Kattegatt är på historiskt låga nivåer.

I dag släpps rapporten "Havet 2012". Enligt den krävs ändrade attityder till havet för att Sverige ska nå EU:s mål om god miljöstatus 2020.

"Havet 2012" ges ut av Havsmiljöinstitutet på uppdrag av Havs- och vattenmyndigheten och Naturvårdsverket. Artiklarna i rapporten baserar sig på resultat från den nationella miljöövervakningen samt aktuell havsmiljöforskning.

– Över femtio författare medverkar till att ge en bred och nyanserad bild av tillståndet i havet. Dessutom har miljöanalytiker från olika delar av landet samverkat för att göra en sammanfattande bedömning utifrån de svenska miljömålen, säger Marie Svärd, en av redaktörerna.

Förvaltningen av havet står inför flera stora utmaningar. Exempelvis visar bottenvegetationen i Skagerrak fortfarande tydliga tecken på miljöpåverkan, torskbestånden i Kattegatt är på historiskt låga nivåer och ytan med syrefria bottenarna är rekordstor i Östersjön.

– I dag är en majoritet av våra populäraste matfiskar akut eller starkt hotade, till exempel ål, torsk, kolja, långa, pigghaj, havskatt och hälleflundra. En majoritet av lokala bestånd av torsk som historiskt lekt i Västerhavets fjordsystem anses i dag utrotade. Många bestånd av sjöfåglar i Östersjön minskar också kraftigt, säger Per-Olav Moksnes, miljöanalytiker på Havsmiljöinstitutet.

Ett orosmoln är de höga halterna av dioxin i lax och strömming i Östersjön. Däremot har åtgärder för att begränsa andra miljögifter gett resultat. Halterna av exempelvis bly, PCB (polyklorerade bifenyler) och DDT (diklordifenyltrikloretan) minskar, vilket lett till att antalet sälar och havsörnar ökat.

– Det är uppmuntrande för det fortsatt viktiga arbetet med att begränsa halterna av andra ämnen som fortfarande är för höga eller inte minskar, till exempel dioxiner och kadmium. Vi behöver också fortsätta att leta efter "nya" ämnen som vi ännu inte vet har spridits i havet, säger Tove Lundeberg handläggare på Naturvårdsverket.

Det pågår flera försök med ny teknik för att komma åt miljöproblemen, bland annat konstgjord syresättning av döda bottenar. Men det behövs framförallt förändringar i samhället och i människors beteenden för att nå miljömålen, menar flera forskare. Kopplingen mellan samhället och situationen i havet måste bli tydligare.

– Miljöövervakningen är en viktig pusselbit i det arbetet. Beskrivningar av miljötillståndet är viktiga för att kunna göra jämförelser och spåra förändringar över tid. Inte minst när problembilden är komplex och svårfångad och det behövs mer avancerade analyser, säger Gunilla Ejdung, utredare på Havs- och vattenmyndigheten.

HAVET 2012

Pressmeddelande 2012-11-21

Svensk miljöövervakning bedrivs inom en rad olika områden. Resultat från de systematiska undersökningarna används bland annat för att bedöma om vi når riksdagens miljö kvalitetsmål. I den senaste utvärderingen konstaterades att 14 av 16 mål inte nås med dagens förutsättningar.

Under 2012 har Havs- och vattenmyndigheten, HaV, tagit fram nya regler för havet i form av elva miljö kvalitetsnormer. HaV har också gjort en värdering av vilka ekonomiska och sociala värden som förloras om den marina miljön inte skyddas.

År 2009 omsatte kommersiella aktiviteter i svenska hav totalt 330 miljarder kronor, det motsvarar 5,2 procent av näringslivets totala omsättning. Ungefär 80 procent av befolkningen runt Östersjön har någon gång varit vid havet på sin fritid, motsvarande siffra för Sveriges befolkning är 98 procent. En studie av forskarnätverket Baltic Stern visar att invånarna vid Östersjön är beredda att betala runt 40 miljarder kronor per år för en bättre havsmiljö.

Havet 2012 presenteras den 21 november klockan 10.30 på Havs- och vattenmyndighetens konferensdagarna, Linnéuniversitetet i Kalmar.

Mer information på www.shf.se

FÖR MER INFORMATION:

Havs- och vattenmyndigheten

Gunilla Ejdung, tel: 010-698 62 88, 072-23 95 505
e-post: gunilla.ejdung@havochovatten.se

Naturvårdsverket

Tove Lundeberg, tel: 010-698 16 11
e-post: tove.lundeberg@naturvardsverket.se

Havsmiljöinstitutet

Johan Wikner, Umeå universitet, tel: 070-34 27 782
e-post: johan.wikner@havsmiljoinstitutet.se

Carl Rolff, Stockholms universitet, tel: 070-43 81 219
e-post: carl.rolff@havsmiljoinstitutet.se

Jonas Nilsson, Linnéuniversitetet, tel: 070-26 78 522
e-post: jonas.nilsson@havsmiljoinstitutet.se

Per-Olav Moksnes, Göteborgs universitet,
tel: 073-25 76 224

e-post: per.moksnes@havsmiljoinstitutet.se

FAKTA OM HAVET 2012

Rapporten Havet 2012 samlar de senaste resultaten från den nationella miljöövervakningen i samtliga svenska havsområden; Bottniska viken, Östersjön, Kattegatt, Skagerrak och Öresund. Den ges ut av Havsmiljöinstitutet på uppdrag av Havs- och vattenmyndigheten och Naturvårdsverket.

Rapporten kan laddas ned eller beställas kostnadsfritt på www.havsmiljoinstitutet.se, samt laddas ner på www.havochovatten.se och www.naturvardsverket.se